

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové, soudkyně zpravodajky Jiřiny Chmelové a soudce Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. Z.**, zastoupený JUDr. Renátou Smetana, advokátkou, sídlem Slezská 588, Orlová, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2023, č. j. OAM-4/LE-BA02-LE24-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 3. 2024, č. j. 62 Az 25/2023-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Policie dne 30. 12. 2022 zajistila žalobce za účelem správního vyhoštění, neboť žalobci nesvědčilo na území ČR žádné oprávnění k pobytu. Žalobce následně dne 6. 1. 2023 požádal o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto usnesení neudělil žalobci mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. V odůvodnění uzavřel, že tvrzeným důvodem žádosti žalobce jsou vedle snahy o legalizaci pobytu obavy z toho, že mu skupina vlivných osob chtěla vzít jeho dům ležící na lukrativním místě. Žalovaný však dospěl k závěru, že žalobcovy obavy z pronásledování v zemi původu nejsou důvodné. Žalobce má podle dostupných informací přístup k účinné ochraně v zemi původu, což dokládá i skutečnost, že se obrátil na tamní soud a podle jeho výpovědi zde řízení stále probíhá.

[2] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil žalobou, kterou Krajský soud v Ostravě rozsudkem označeným v záhlaví zamítl. Podle krajského soudu žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu a obstaral si dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí. Shromážděné informace ohledně situace v Tunisku jsou zcela dostatečné

a přiměřeně aktuální k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud se dále ztotožnil se závěry žalovaného, že žalobcem uváděné okolnosti v žádosti o mezinárodní ochranu nejsou okolnostmi azylově relevantními a nelze je podřadit pod žádný ze zákonných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný zcela správně vyhodnotil především žalobcova tvrzení o důvodech jeho odchodu z vlasti a dostatečně také vypořádal otázku možnosti žalobce hledat ochranu u orgánů veřejné moci v zemi původu při zohlednění skutečností zjištěných o situaci v Tunisku. Podle krajského soudu rovněž nelze přehlédnout, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu v přímé návaznosti na zajištění ze strany policie poté, co mu byl odepřen (nelegální) vstup na území Německa.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Podle stěžovatele se krajský soud dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, jelikož nesprávně posoudil, zda je stěžovatel ohrožen vážnou újmu ze strany orgánů Tuniska a Muslimského bratrstva.

[4] Žalovaný nesprávně posoudil splnění podmínky vážné újmy podle § 14a odst. 1 zákona o azylu tím, že nedostatečně zohlednil hrozbu vážné újmy ze strany tuniských orgánů. Také se nevypořádal s důkazy, které stěžovatel předložil ohledně bezpečnostní situace v Tunisku. Stěžovatel uvedl, že byl svědkem násilných zásahů tuniských bezpečnostních složek, včetně incidentu v říjnu 2020, kdy při demolici budovy v Gíze došlo k usmrcení civilisty. Žalovaný ani krajský soud nepřihlédli k tomu, že stěžovatel pochází z oblasti, kde jsou podobné zásahy běžné, což zvyšuje riziko ohrožení jeho života a zdraví.

[5] Žalovaný rovněž nepřistoupil k řádnému dokazování stran hrozící vážné újmy stěžovateli a rozhodl pouze na základě vlastních spekulací bagatelizujících stěžovatelova tvrzení. Stěžovatel trvá na tom, že svojí výpovědí a předloženými listinami jednoznačně unesl břemeno tvrzení v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný nesprávně aplikoval test přiměřené pravděpodobnosti ve vztahu k věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení. To se následně promítlo do celkového hodnocení hodnověrnosti stěžovatelovy výpovědi. Žalovaný v tomto ohledu nedostál své povinnosti zjistit relevantní (podrobnější) informace o zemi původu stěžovatele a nezohlednil informace o pronásledování tuniskými úřady.

[6] Jelikož vytýkaná pochybení žalovaného krajský soud nenapravit, nemůže dle stěžovatele obstát ani napadený rozsudek.

[7] Stěžovatel dále namítá, že napadený rozsudek je rovněž nepřezkoumatelný, neboť se krajský soud nedostatečně vypořádal s argumenty stěžovatele a nepodal dostatečné vysvětlení, proč odmítl jeho tvrzení o riziku hrozící újmy v zemi původu.

[8] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost, případně její zamítnutí.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a uplatní se na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodl specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[11] Stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že s uvedeným kasačním důvodem je nutné zacházet obezřetně, neboť zrušení rozhodnutí soudu pro nepřezkoumatelnost oddaluje vyřešení sporu s konečnou platností, což je v rozporu se zájmy účastníků i s veřejným zájmem na hospodárnosti řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25). Pro stručnost Nejvyšší správní soud pouze odkazuje na judikaturu, která se blíže zabývá tím, jaké vady tento kasační důvod naplňují (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Napadený rozsudek požadavkům judikatury dostál. Byť je odůvodnění napadeného rozsudku poměrně stručné, krajský soud vypořádal všechny žalobní námitky v rozsahu, v jakém byly v žalobě formulovány, a svůj rozsudek dostatečně a srozumitelně odůvodnil s ohledem na okolnosti stěžovatelova případu.

[12] Stěžovatel dále brojí proti závěrům ohledně neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Konkrétně tvrdí, že jak žalovaný, tak krajský soud nesprávně posoudili riziko vážné újmy, která stěžovateli hrozí ze strany tuniských orgánů.

[13] K podmínkám pro udělení doplňkové ochrany se Nejvyšší správní soud již ve své rozhodovací činnosti mnohokrát v minulosti vyjadřoval. Odkázat lze např. na rozsudek ze dne 24. 3. 2021, č. j. 6 Azs 25/2020-35. Pro udělení doplňkové ochrany je třeba splnit všechny podmínky stanovené § 14a odst. 1 zákona o azylu kumulativně: žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba); (3) vážné újmy; (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu; a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule.

[14] Krajský soud z výše citované judikatury správně vycházel. Stěžovatel založil svůj azylový příběh na tvrzení, že mu blíže nespecifikovaná skupina vlivných osob, údajně napojených na stavební úřad, usiluje o rodinný dům nacházející se na lukrativním místě. Dále uvedl, že i samotný stavební úřad vůči němu postupuje způsobem, který směřuje k odebrání tohoto domu. Jak správně uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí, tyto skutečnosti nemohou naplňovat intenzitu vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Stěžovatel pak až v kasační stížnosti svou argumentaci rozvádí v tom smyslu, že mu hrozí vážná újma ze strany tuniských orgánů a Muslimského bratrstva. Tvrdí, že v řízení před žalovaným doložil, že byl svědkem násilných zásahů tuniských bezpečnostních složek, včetně incidentu z října 2020, kdy při demolici budovy v Gíze došlo k usmrcení civilisty. Ze správního spisu ani ze spisu krajského soudu však nevyplývá, že by stěžovatel v průběhu řízení tyto skutečnosti uváděl. Z pohledu řízení před Nejvyšším správním soudem se jedná o tvrzení nová, která stěžovatel uplatnil až poté, co byl vydán napadený rozsudek krajského soudu. K takovým skutečnostem Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 5 s. ř. s. nepřihlíží (např. rozsudek NSS ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004-49). Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud přesto dodává, že není ani zřejmé, jak by měla demolice budovy v Gíze souviset s bezpečnostní situací v Tunisku. Ani stěžovatel tuto souvislost blíže nevysvětlil.

[15] Pokud stěžovatel v pohovoru se žalovaným zmínil, že mu měly ony neznámé vlivné osoby rovněž vyhrožovat zabitím, ani tato skutečnost nemůže bez dalšího založit důvod pro poskytnutí doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť stěžovatel neprokázal naplnění čtvrté podmínky (viz výše), že by nebyl schopen či ochoten využít ochrany v zemi svého původu.

[16] Z ustálené judikatury vyplývá, že je-li zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny nebo ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty (například pokud systematicky odmítají chránit určitou skupinu obyvatel, i když ji samy přímo neperzekuují), nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Je to však právě žadatel, kdo má povinnost tvrdit a prokázat, že ochrana v jeho zemi původu je nedostupná či nedostatečná (viz např. rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, nebo usnesení NSS ze dne 9. 9. 2024, č. j. 7 Azs 66/2024-24).

[17] V nyní posuzovaném případě stěžovatel konkrétně neodůvodnil, proč nemohl využít možností ochrany poskytovaných podle tuniského právního řádu. Naopak z jeho výpovědi vyplývá, že se obrátil se svými problémy jak na policii, tak na soud. Stěžovatel v předchozím řízení pouze obecně tvrdil, že k orgánům v Tunisku ztratil důvěru, protože se domnívá, že mu mohou poskytnout pouze domnělou, formální ochranu. Pouhá nedůvěra ve státní instituce zdůvodněná tvrzením, že nejsou schopny jednotlivce ochránit, však dle judikatury není důvodem pro udělení azylu či doplňkové ochrany (rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37). Ani žalovaným shromážděné informace o zemi původu nenásvědčují tomu, že by státní orgány nebyly schopny poskytnout svým občanům účinnou pomoc.

[18] Pokud stěžovatel v kasační stížnosti brojí proti závěrům žalovaného o nevěrohodnosti jeho výpovědi, je třeba upozornit na to, že žalovaný vyslovil tyto závěry nad rámec nutného odůvodnění. Žalovaný a následně i krajský soud v této souvislosti poukázali na možnou nevěrohodnost stěžovatelových tvrzení, resp. účelovost podané žádosti o mezinárodní ochranu s odůvodněním, že stěžovatel požádal o mezinárodní

pokračování

ochranu až poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění. Také tento závěr plně odpovídá judikatuře Nejvyššího správního soudu (viz usnesení NSS ze dne 19. 9. 2024, č. j. 7 Azs 66/2024-24, bod 18, či rozsudek NSS ze dne 15. 10. 2024, čj. 5 Azs 306/2023-51, bod 29). Ostatně sám stěžovatel při výslechu policie v rámci řízení o správním vyhoštění nejprve uváděl, že jeho odchod z Tuniska byl motivován ekonomickými důvody, zejména nemožností najít práci, přičemž jeho cílem bylo získat zaměstnání v Německu nebo Rakousku a legalizovat tam svůj pobyt prostřednictvím žádosti o azyl. Současně uvedl, že mu v Tunisku nehrozí žádné vážné nebezpečí a neexistují žádné překážky, které by mu bránily v návratu do vlasti.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je namíste rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. prosince 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu